

Riigikogu korruptsioonivastase erikomisjoni istungi protokoll nr 101

Tallinn, Toompea

Kolmapäev, 23. september 2026

Algus 8.45, lõpp 9.39

Juhataja: Anastassia Kovalenko-Kõlvart (esimees)

Protokollija: Airi Ausmees (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Martin Helme (Rain Epler'i asendusliige), Irja Lutsar, Stig Rästa, Priit Sibul, Riina Sikkut

Komisjoni ametnik: Anu Kärtner (nõunik)

Puudusid: Mario Kadastik ja Eerik-Niiles Kross

Kutsutud: Majandus- ja tööstusminister Liina Vahtras ja Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse nõukogu liige Erkki Raasuke (1. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse toetuste jagamise kord ja huvide konflikti vältimine
2. Info ja muud küsimused

1. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse toetuste jagamise kord ja huvide konflikti vältimine

Anastassia Kovalenko-Kõlvart juhatas istungi sisse viidates nädala esimesel istungil, esmaspäeval 21. septembril 2026, kinnitatud nädala töökavale, mille kohaselt on käesoleval nädalal kaks korralist istungit – esmaspäeval, 21. septembril 2026 toimunu ja käesolev istung. Istungi kokkukutsumise tingis teave, mille kohaselt 16. septembril 2026 ametivande andnud majandus- ja tööstusminister Liina Vahtras on Rochna Invest OÜ juhatuse liige ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (EIS) juhatuse liige ning seda teavet kinnitavad ka äriregistri andmed.

Liina Vahtras ütles, et ta ei ole Rochna Invest OÜ juhatuse liige alates 10. septembrist 2026 kui dokumendid tema tagasikutsumise osas suunati Küprosel Eestisse, kätte sai ta nad 17. septembril 2026 ning äriregistri kanne on tegemisel.

Erkki Raasuke ütles, et EIS-i juhatuse liikme ametikohalt lahkumise avaldus tehti viivitamatult ministri ametikohale asumise ettepaneku saamisest. E. Raasuke sõnas, et kui ta õigesti mäletab, siis digiallkirjastas ta eile EIS-i poolse otsuse nõukogu esimehena. Sellel hetkel olid veel mõned allkirjad puudu. Kandeavaldus läheb äriregistrisse kõigi nõukogu liikmete poolt allkirjastamise järel.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart viitas EIS-i poolt Liina Vahtras'e juhitud või osalusega juriidilistele isikutele ning küsis EIS-i huvide konflikti vältimise reeglite kohta, sh EIS-i põhikirja sätte osas, mille kohaselt ei saa EIS-i juhtorgani liikmeks olla isik, kel on sisuline huvide konflikt EIS-iga.

Erkki Raasuke selgitas, et sisuline huvide konflikt tähendab EIS-iga samas valdkonnas võrreldava teenuse pakkumist. L. Vahtras on olnud juhatuse liige äriühingutes, kes ei ole taotlenud EIS-ilt toetust ning L. Vahtrase juhitud äriühingud on omanud niisugustes äriühingutes alla 5 %. Menetlustes ei ole L. Vahtras osalenud.

Liina Vahtras selgitas, et tema valdkond EIS-is on olnud e-residentsus, turundus ja kommunikatsioon. Ülesanne oli aasta jooksul ümber disainida EIS-i turundus ja kommunikatsioon, mis enne oli mitmes osakonnas ning uuendusega loodi see ühe horisontaalse funktsioonina. L. Vahtrase juhitud äriühing tegeleb investeringute haldamisega ning ei ole viimastel aastatel uusi investeringuid teinud, see töömaht on väike ning seisnes välismaal oleva omanikuga konsulteerimises ning otsuste allkirjastamises, tasu ta selle eest ei saanud. Investeringute haldamise ettevõtte on olnud passiivne, investeringuid ei ole tehtud.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart küsis L. Vahtrase rolli ja vastutuse ulatuse kohta OÜ-s Rochna Invest. Meedias kajastatu kohaselt oli L. Vahtrase roll mitte ettevõtte sisuliste või strateegiliste otsuste tegemine, vaid pigem oli tegemist formaalse ja administratiivse rolliga, mis hõlmas näiteks majandusaasta aruannete vastuvõtmise kinnitamist, allkirjastamist ning muid tavapäraseid juriidilisi või dokumentidega seotud toiminguid.

Liina Vahtras vastas, et tegemist oli investeringute haldamisega tegeleva ettevõttega, mis viimase kolme-nelja aasta jooksul uusi investeringuid ei teinud ning seetõttu oli tema töömaht väga väike. Tema roll piirdus peamiselt sellega, et ta sai teavet portfelli ettevõtetes toimunud muudatuste kohta, näiteks osanike ringi muutumisel. Ta tutvus vastava informatsiooniga, konsulteeris ettevõtte omanikuga ning vajadusel allkirjastas dokumendid. L. Vahtrase sõnul ei ole ta selle tegevuse eest kordagi tasu saanud.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart palus selgitada, kuidas L. Vahtras saab aru, mida tähendab olla juhatuse liige? Juhatuse liikme roll ei ole lihtsalt allkirjastamine, vaid on ka hoolsuskohustus ning väga palju muud.

Liina Vahtras vastas, et kui ettevõtte ei võta vastu uusi otsuseid, siis mida ta oleks pidanud juhatuse liikmena tegema.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart soovis saada ülevaadet KVS §§ 2 ja 5 kirjeldatud otsuste ja toimingute sisulise suunamise välistamisest EIS-is.

Erkki Raasuke selgitas, et lisaks Eesti ja Euroopa Liidu õigusnormidele ja kehtestatud reeglitele on EIS-is oluline puhast ja professionaalset toimimist jõustav organisatsioonikultuur ning 1,5 aasta vältel nõukogus töötamise ajal ei ole tulnud mingeid viiteid toetuste suunamise osas. Kõik otsused tehakse kollegiaalselt, finantsmaailmas võetakse riske ning seisukohad argumenteeritakse ja otsused protokollitakse.

Martin Helme küsis L. Vahtrase suhete kohta alljärgnevate isikutega: Timo Rein, Ants Vill, Kristjan Kõrgma, Siim Vips, Peeter Padrik, peaminister K. Michali perekond, Anni Tooma, kes on töötanud suhtekorraldusettevõtetes Meta Advisory's, mis on saanud toetusi EIS-ilt ja enne Rud Pedersenit (mis on samuti EIS-ilt toetusi saanud). M. Helme küsis, kas niisugused seosed koosmõjus L. Vahtrase ettevõtlusega sobivad kokku ministri ametikohaga. Kui peaminister K. Michal kutsus L. Vahtrast ministriks, kas ta küsis, kas L. Vahtrasel on olnud huvide konflikte või mingisuguseid ärisid, millega EIS on seotud?

Liina Vahtras vastas, et peaminister ei arutanud temaga neid küsimusi. Küsitud isikutest on mitmed endised kolleegid, mõnest on ta kuulnud, Anni Tooma asub esmaspäeva hommikul tööle L. Vahtrase nõunikuna ning ministrina töötamise osas probleeme ei ole.

Irja Lutsar ütles, et paljud inimesed on millalgi koos töötanud ning kui Euroopa ravimiametis sooviti tööle võtta inimesi, kes ei oleks varasemas elus olnud seotud kliiniliste uuringutega ning ravimitootjatega, võeti tööle puudulike teadmiste ja kogemustega inimesi. Kas EIS-i reeglid võimaldavad juhatuse liikmel töötada samal ajal teise ettevõtte juhatuses või nõukogus?

Erkki Raasuke rõhutas, et huvide konflikti vältimisel on kõige olulisem roll igal isikul endal, EIS-is deklareeritakse huvid, lähtutakse õigusaktidest, sisereeglitest ja eetikapoliitikast ning küsimused arutatakse läbi õigusosakonnaga ja juhtidega ning otsuste eel kaardistatakse võimalikud puutumused ja huvid. EIS-i juhtide töökoormus ei võimalda samaaegset suuremahulist ettevõtlust. L. Vahtras töötas EIS-is e-residentsuse valdkonna juhina 3 aastat, misjärel tehti talle ettepanek asuda EIS-i juhatuse liikmeks ning kogu selle aja vältel ei ole tal olnud kokkupuudet EIS-i toetuste valdkonnaga, sh mitte ühtegi sisulist, näilist ega muud huvide konflikti. Tagasisivaatavalt on EIS rahul L. Vahtrase tööga ning teeks ka täna talle samad ettepanekud.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart viitas L. Vahtrase varasemale vastusele, et peaminister K. Michal ei küsinud küsimusi huvide konflikti võimalikkuse kohta. Samas sätestab põhiseaduse § 99, et Vabariigi Valitsuse liikmed ei tohi olla üheski riigiametis või kuuluda tulundusettevõtte juhatusse või nõukogusse. Eelmisel nädalal andis L. Vahtras ametivande, kus muuhulgas lubas olla ustav meie põhiseaduslikule korrale. Kas mitte kordagi ei olnud arutlusel, et võib-olla enne seda kui L. Vahtras võtab ministriameti vastu ja tuleb Riigikogu ette andma ametivannet tuleks ikkagi ära oodata äriregistri kanded, et ka juriidilises mõttes oleks kõik korrektne, et ei oleks otsest või näilist huvide konflikti.

Liina Vahtras ütles, et peaministriga antud teemat ei arutatud. Kui peaministriga algasid vestlused ministri ametikohale asumise osas, vestles L. Vahtras veel erinevate inimestega, sh arutas ta Eesti Reformierakonna peasekretäri oma seoseid EIS-i ja Rochna Invest OÜ-ga. L. Vahtrase väite kohaselt oli ta teadlik, et ministriametis ei tohi kuuluda ühegi äriühingu juhatusse.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart täpsustas, kas ta sai õigesti aru, et L. Vahtras teavitas Eesti Reformierakonna peasekretäri, kes ütles, et ei ole probleemi ning L. Vahtras võttis ministriameti vastu vaatamata sellele, et registrikanded võivad võtta aega.

Liina Vahtras vastas, et ta ei ole Rochna Invest OÜ juhatuse liige alates 10. septembrist kui emafirma ta tagasi kutsus.

Martin Helme hindas niisugused olud Juriidiliselt On Kõik Korrektne skeemiks ja pidas ebaeetiliseks Küprosel registreeritud ettevõtte juhatamist. Osaluste piirmäärade ja teiste „tulemüüridega“ toetuste andmise ja teiste otsuste ja vastutuse piiritlemine ei ole eetiline.

Erkki Raasuke selgitas, et L. Vahtrase juhitud Rochna Invest OÜ tegi alla 5 % piirmäära jäävaid investeeringuid startup-ettevõtetesse ning ei olnud nendega operatiivselt seotud, kuivõrd alla 5 % osalus ei võimalda äriühingu juhtimisotsuseid mõjutada. Niisuguse konstruktsiooniga osalus ei moodusta eetilisi probleeme.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart palus selgitada meedias avaldatud teavet EIS-i põhikirja muutmise plaanide kohta.

Erkki Raasuke kinnitas, et mõned punktid vajavad arendamist, eelkõige nt turismivaldkonna

arenduse kohta ekspordivaldkonnana, planeeritavad muudatused ei puudutaks kuidagi käesolevat arutelu – huvide konflikti teemat.

Martin Helme osutas, et Rochna Invest OÜ on seotud EIS-ilt toetusi saanud Bisly OÜ-ga, mille omanik on AS SmartCap, mis on EIS-i omandis ning pidas niisuguseid seoseid ebaeetiliseks.

Liina Vahtras juhtis tähelepanu, et Bisly OÜ-s omab osalust Rochna Holdings LTD, mida L. Vahtras ei ole juhtinud.

Erkki Raasuke kinnitas, et AS SmartCap aktsiad kuuluvad EIS-ile, kuid AS-l SmartCap on oma nõukogu ja juhatus ja EIS ei tee järelevalvet AS SmartCap investeerimisotsuste üle.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart tõi välja, et Rochna Invest OÜ-ga seotud isikutele antud toetuste osas on avalikkuses nimetatud erinevaid summasid.

Liina Vahtras vastas, et ühe aasta jooksul saadi toetustena 1,25 miljonit eurot, meedias avaldatud teistsuguste andmete osas on ta saatnud selgitavaid teateid, kuid neid ei ole ära parandatud.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart juhtis tähelepanu Vabariigi Valitsuse seadusest tulenevale jahtumisperioodile, mille kohaselt ametist lahkumise järel ei või isik tegutseda juhtimis- või kontrollorgani liikmena sellises eraõiguslikus juriidilises isikus, mis kuulub tema juhitud ministeeriumi valitsemisalasse, kui minister on oma ametiaja jooksul langetanud selle juriidilise isiku tegevust puudutavaid olulise mõjuga otsuseid või kui juriidilisel isikul on lepingulised suhted tema juhitud ministeeriumiga. Samuti tuleb järgida lobikohtumiste registreerimise ja avaldamise korda.

Liina Vahtras kinnitas, et juhindub nn ministri käsiraamatust ja seni ei ole tal lobikohtumisi olnud, kuid teab, et kõik kontaktid tuleb registreerida.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart küsis EIS-i menetlusest Õiglase Ülemineku Fondi kaasuse kohta, kus maksimaalse toetuse sai Greenful ja selle saamiseks asutati 3 juriidilist isikut, millest igaüks sai 13 miljonit eurot, kuid plaanid ei ole realiseerunud ning viimati nimetati istungil tähtaegade pikendamist.

Erkki Raasuke ütles, et EIS-i nõukogu ei teinud seda otsust ning suuremahulised otsused teeb laiendatud otsusekomitee, kus osalevad ka ministeeriumi esindajad ja arvas, et selle projekti osas tehakse otsus lähikuudel nentides, et projekt ei edene plaanilt ning on takerdunud.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart mainis, et Greenful'i osas leiti seoseid ka Eesti200-ga ning komisjon on kokku leppinud 2026. a sügisel 30 miljoni euro suuruse toetuse menetlust uuesti vaadata.

Martin Helme küsis EIS-i juhtide deklareerimiskohustuste kohta ja küsis, kas deklaratsioone saab näha.

Liina Vahtras ütles, et juhatuse liikmena esitas ta deklaratsiooni 2025. aasta kohta, EIS-i siseste protseduuride kohaselt deklareeris oma kõrvaltegevuse kolmel aastal. Huvide deklaratsioonis kajastub ta töötasu ning väike investeerimisportfell.

Erkki Raasuke ei näinud deklaratsioonide komisjonile esitamises probleemi, kuid pidas kohaseks EIS-i sees konsulteerida.

Martin Helme küsis, kas EIS-is lähtutakse vaid äriseadustikust või ka karistusseadustiku sätetest toimingupiirangute kohta.

Erkki Raasuke kinnitas, et EIS-is lähtutakse kogu asjaomasest õigusruumist ning viimati viis toimingupiirangutest koolituse läbi Kaitsepolitseiamet.

2. Info ja muud küsimused

Infot ei esitatud ja muid küsimusi ei arutatud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Anastassia Kovalenko-Kõlvart
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Airi Ausmees
protokollija